

Znami na pot

Tiha zelena dolina

Robanov kot

✍ Mire Steinbuch

Robanov kot FOTO: FRANCI HORVAT

Pravzaprav ne vem, zakaj sem tako dolgo odlašal z obiskom Robanovega kota. In to kljub temu da je sàmo ime zvenelo skrivnostno privlačno. Mislim, da me je odvracala slaba cesta, speljana "okoli riti v varžet", in dejstvo, da so tam sicer lepe, vendar težke smeri ter dolgi sestopi. Kakor koli, nekega dne me je prešinilo, da je že skrajni čas za ta presneti Robanov kot, in zmagala je radovednost. Ali sem veliko zamudil? Morda ne, saj pravijo, da vsaka stvar pride ob svojem času. Vsekakor pa bi ogromno zamudil, če se ne bi odpravil na ta prelestni (kako mi gre *na jetra* ta izraz, čeprav je popolnoma primeren) košček slovenske zemlje. Saj sploh ne vem, revše, kje naj začnem, tako močni so bili vtisi in silna čustva.

ROBANOV KOT – DOLINA MIRU

Veliko naredi že pogled, ki ga doživi človek, ko se pred njim odpre zelena dolina, s treh strani obdana z gorami. Na levi so vertikalne stene Križevnika, Poljskih devic, Moličke peči, Velike Zelenice, na desni strma zelena pobočja Rožnega vrha, Strelovca, Movznika, Ut s prenovljenim pastirskim stanom Robanovega pastirja in Krofičke. Naravnost, nad zatrepom doline, kraljuje mogočna Ojstrica, za njegovim hrbtom se šopiri plečata Raduha.

Največje spoštovanje in občudovanje mi vzbuja nedotaknjena narava. To resnično ni kraj za turistične horde, ki se valijo z ene veselice na drugo. Obiskovalcev še ni toliko, da bi pokvarili vtis prvinskosti, oziroma so take sorte, da se obnašajo okolju primerno. Dolina še ni degradirana z vikendi in s posledičnimi civilizacijskimi "pridobitvami". Verjetno zaradi tega, ker je skoraj polovica v zasebni lasti, lastniki pa se že več stoletij – kmetija Roban je bila v urbar vpisana leta 1426 – preživljajo

*Ko odhajam dol s planine,
srce mi je žalostno;
al' za letos al' za vselej
tukaj jemljem zdaj slovo?*

*(Joža Vršnik - Robanov
Joža: Planšarjevo slovo)*

z živinorejo, gozdarjenjem in kmetovanjem, v novejših časih tudi s kmečkim turizmom.

Ko se je dan začel umirjati, sem se pod večer podal na sprehod proti Robanovi planini v Kotu. Pot me je vodila mimo idiličnega Travnika, ki so ga popestrili konji na večerni paši. Okoli mene sta vladala blagodejni mir in tišina, ki so ju občasno preglasili hrzanje konj in kriki ptic. Čudno, bil sem prvič tukaj, pa sem se počutil tako domače, umirjeno in ubrano z okoljem. Tiha zelena dolina mi je sedla v srce.

NAJBOLJ POZNAN DOMAČIN

Pri zaslugah za neokrnjeno krajino ne smemo spregledati Joža Vršnika (11. marec 1900–30. oktober 1973), po domače Robanovega Joža, ki si je zelo prizadeval, da bi njegovo ljubljeno dolino proglasili za krajinski park. Leta 1950 je postala zavarovana kot naravna znamenitost, status krajinskega parka je dobila leta 1987. Kdor bi rad nekoliko bolj spoznal zgodovino

Zelene trave Strelovca FOTO: VLADIMIR HABJAN

te odmaknjene doline in začutil pridih starih časov, naj prebere njegovo knjigo Preproste zgodbe s solčavskih planin. Sicer je imel le skromno šolsko izobrazbo, vendar prirojen čut za lepoto jezika in talent, s katerim je preprosto, tankočutno in slikovito zapisoval zgodbe iz vsakdanjega življenja in preteklih dni. V spomin nanj Turistično društvo Solčava vsako leto na prvo nedeljo v juliju pripravi pohod po poteh Robanovega Joža.

KAM V ROBANOVEM KOTU

Na začetku doline je večje brezplačno parkirišče, pred Robanovo domačijo pa manjše plačljivo (2 EUR). Vožnja je od tu naprej dovoljena le domačinom, ki živijo na hribovskih kmetijah. Zagretim šoferjem tale namig: po nekaj sto metrih jih čaka zapornica, pa tudi parkirati nimajo kje.

Kdor nima želje po daljši turi, se lahko po eni naših najlepših alpskih dolin sprehodi do Robanove planšarije v Kotu, kjer mu bodo postregli s pijačo in z jedačo, na voljo je tudi izvir pitne vode. Druga izbira je obisk partizanske bolnišnice. Poti sta markirani, za obe bo porabil približno uro hoje.

Robanov kot se ne more pohvaliti z velikim številom markiranih poti. Poleg že omenjenih dveh premore še dve daljši. Ena vodi na Korošico, druga na Strelovec. Zdi se mi, da na nobeni ni gneče, vsaj jaz je nisem doživel, čeprav sem hodil po njih v višku planinske sezone. Nemoteno lahko uživamo v še vedno ohranjeni naravi in se predajamo veličastnim razgledom.

Ko se v dolini zazremo v na videz neprehodno steno, čez katero se bo treba povzpeti, če želimo do Korošice, je zadeva videti precej težavna. A brez skrbi, pot je imenitno speljana po naravnih prehodih, tako da utrjenemu planincu ne predstavlja večjih težav, saj si na izpostavljenih mestih lahko pomaga z jeklenicami in klini.

Pot na Strelovec nas bolj ali manj vodi skozi razkošno zelenje gozda in travnatih pobočij, tudi prvo uro, ko "nabijamo" po makadamski cesti. Ko sem pod grebenom, v katerem leži Strelovec, prišel iz redkega gozda, me je pri dvodebelni smreki nevidna roka pahnila na ozko stezico, ki se ravno tam odcepi od markirane steze, ki preči travnato pobočje proti naslednjemu gozdu. Začel sem se vzpenjati po vijugasti kozji stezici, ki se je nenadoma končala. Ker sem vedel, da je treba priti na greben,

Ko sem se spuščal z Ojstrice, je nasproti prišla simpatična tričlanska družina s Štajerskega. "A je še daleč do vrha?" je vprašal poglavar. "Niii, manj kot pol ure," sem jih potolažil.

"Jaz ... sem ... preč ..." je med sopenjem in hlastanjem za zrakom izdavila šefica, "... do zdaj še nisem bila višje kot na stolu ... za mizo."

"Ahhmm ...," sem zajel sapo, ko sem dojel, za kakšen stol gre, "vidite, včasih bi morali na lojtro, zamenjati kakšno žarnico, pa bi imeli več kondicije," sem jo podučil.

Hčerka pa se je samo sladko smejala.

Ojstrica in Planjava z Velikega vrha
FOTO: VLADIMIR HABJAN

Od kod izvira ime Strelovec? Od strel? Čeprav med nevihto najbrž tudi tam gori solidno treska in sekajo strele, to ne drži. Ime je dobil zaradi streljanja z možnarji. Včasih je bila navada, da so vsako leto 5. avgusta zjutraj na praznik Marije Snežne, zaščitnice solčavske fare, pastirji z okoliških kmetij gor prinesli možnarje, smodnik in ves pribor, potreben za streljanje, da je pokanje odmevalo daleč naokrog. Seveda niso pozabili niti na proviant za potešitev lakote in žeje. Streljali, vriskali in peli so ves dan. Sredi dneva so se okrepčali s solčavsko specialiteto masovnikom, ki so jim ga dostavile planšarice. Menda je bila ta okusna jed, skuhana iz smetane in pšenične ali ajdove moke, tako močna, da je je vsak imel dovolj po dveh žlicah, po treh je že iskal grmovje.

Na vrhu Strelovca
FOTO: MIRE STEINBUCH

sem začel iskati najlažje prehode. Nenadoma sem se znašel sredi prave plantaže borovnic. Debelih, temnomodrih, skoraj črnih, in neverjetno sladkih. Začel sem se pasti. V usta sem si tlačil polna prgišča sočnih jagod, da je prijetno pokljalo med zobmi in so brbončice rajale od užitka. Dvomim, da s tako slastnimi borovnicami postrežejo celo v najboljših restavracijah s tremi Michelinovimi zvezdicami.

NARAVNI ZNAMENITOSTI NAD ROBANOVIM KOTOM

Poleg omenjenih poti naj opozorim še na dve naravni znamenitosti: okno pod Velikim vrhom in zaščiteni macesnov gozd na Polšakovi planini. Okno pod Velikim vrhom lahko obiščemo med potjo iz Robanovega kota na Korošico. Če pred Žvižgovcem zavijemo levo, ga dosežemo v približno dvajsetih minutah.

Molička planina FOTO: MIRE STEINBUCH

Stopnice na poti na Korošico FOTO: MIRE STEINBUCH

Macesnov gozd, ki je del gozdnega rezervata Poljšak, ustanovljenega leta 1980, so zaščitili že v Avstro-Ogrski leta 1892. Najlažji dostop je s planine Ravne na Dleskovški planoti, do koder se lahko pripeljemo z avtom. S parkirišča je do Polšakove planine okoli 45 minut. Oba pristopa sta na kratko opisana v Plezalnem vodniku Robanov kot.

Informacije

Solčavsko je dobilo naziv Evropska destinacija odličnosti (EDEN) za leto 2009. V turističnem društvu Solčava je na voljo informativno gradivo tudi o Robanovem kotu.

Telefon +386 03 839 07 10, e-pošta info@td-solcava, spletna stran <http://www.solcavsko.info>.

Literatura: Vladimir Habjan s sodelavci: Kamniško-Savinjske Alpe. PZS, 2004.

Peter Ficko: Kamniške in Savinjske Alpe. PZS, 1973 in več ponatisov.

Silvo Babič s sodelavci: Plezalni vodnik Robanov kot. PZS, 2002.

Joža Vršnik: Preproste zgodbe s solčavskih planin. Celjska Mohorjeva družba, 2005.

Nekaj spletnih strani: http://www.slovenia.info/pictures/category/attachments_1/2009/_8401.pdf

http://www.logarska-dolina.si/slo/index_s.html

http://www.kam.si/parki/robanov_kot_dolina_blagoslovov.html

http://www.kam.si/parki/po_poteh_robanovega_joza.html

<http://www.gea-on.net/clanek.asp?ID=1113>

Kako v Robanov kot

Robanov kot je iz Ljubljane oziroma osrednje Slovenije dosegljiv po več cestnih povezavah:

- Skozi Kamnik in Stahovico v smeri Gornjega Grada (levo Velika planina in Kamniška Bistrica). Pred prelazom na Črnivec zavijemo levo za Podvolovljek (oznaka) do Luč in naprej do Robanovega kota. Daljši ovinek naredimo, če gremo čez Črnivec v Gornji Grad in Radmirje, nato pa skozi Ljubno in Luče do Robanovega kota.
- Iz Kranja skozi Britof na Jezersko in čez prelaz Jezerski vrh v Avstrijo ter za krajem Bela/Vellach desno za Pavličev vrh, bivši mejni prehod (pozimi zaprt), in mimo Matkovega kota, Logarske doline do Robanovega kota.
- Do Logarske doline s Štajerske pridemo po avtocesti Maribor–Ljubljana. Z nje zapeljemo v smeri Polzele (Mozirja) in skozi Ljubno ob Savinji do Luč in Robanovega kota.
- S Koroške v Logarsko dolino najhitreje pridemo iz smeri Ravne na Koroškem in Črna, kjer v dolini Meže pred Koprivno pri Šumlu zavijemo levo na makadamsko cesto, ki nas pripelje na prelaz Spodnje Sleme, 1254 m. Od tu se spustimo na panoramsko cesto pod Olševo, v Podolševi zavijemo levo navzdol v Solčavo, kjer zavijemo levo proti Robanovemu kotu.

S kolesom v Podolševo in na planino Grohot pod Raduho, Karavanke

Solčava leži globoko v dolini ob reki Savinji, stisnjena med mogočne vrhove Olševo, Raduho in Strelovec. Če pa se napotimo ob potoku Jurčef navzgor proti severu, se kmalu odprejo prostrana prisojna pobočja, posejana s samotnimi kmetijami. S Podolševe se odpirajo čudoviti razgledi na prepadne severne stene Savinjskih Alp. Nad kmetijo Zgornji Ošovnik se preko Zgornjega in Spodnjega Slemena vzpnemo do najvišje slovenske kmetije Bukovnik na zahodnih pobočjih Raduhe. Sledi zahteven vzpon na še vedno živo planino Grohot pod Raduho. Vračali se bomo po ozkih samotnih gozdnih cestah mimo kmetije Tolstovršnik v Solčavo.

Zahtevnost: Pretežni del ture poteka po dobrih makadamskih cestah (V3*), zahtevnejša vzpona sta le od Prodnika do Zgornjega Slemena (V4) in od Bukovnika do planine Grohot (V4–V5). Spust S3, mestoma S4. Tura je v celoti vozna. Skupna ocena zahtevnosti ture je 4 na 7-stopenjski lestvici.

* Lestvico za oceno zahtevnosti tur najdemo na domači strani PZS: <http://ktk.pzs.si/index.php?id=23>.

Oprema: Gorsko kolo z močno profiliranimi plašči.

Nadmorska višina: 1460 m

Višina izhodišča: 642 m

Višinska razlika: 1040 m

Razdalja: 26 km

Izhodišče: Solčava

Koča: Koča v Grohotu pod Raduho, 1460 m, telefon 041 417 951

Časi in višinske razlike v vzponu:

Solčava–Zgornji Ošovnik 1 ura (464 m)

Zgornji Ošovnik–Spodnje Sleme 1 ura (290 m)

Spodnje Sleme–planina Grohot 45 min (235 m)

Planina Grohot–Solčava 1 ura (51 m)

Skupaj 3.45 ure

Sezona: Od pozne pomladi do prvega snega.

Vodnik: Marko Paternu: Strme kolesnice, Interalta, 1997.

Opis: Turo pričnemo v Solčavi pri mostu čez Savinjo, kjer se proti severu odcepi ozka cesta, ki ob potoku Jurčef vodi v Podolševo. Zložno se vzpenja mimo Ramšakove, Majdačeve in Ošovnikove kmetije do križišča (1055 m), kjer je levo začetek Solčavske panoramske ceste proti Sv. Duhu, mi pa zavijemo desno proti vzhodu v smeri Spodnjega Slemena. Naslednje slabe pol ure vozimo v blagem vzponu do križišča tik pred kmetijo Prodnik (1131 m), kjer zavijemo z glavne ceste levo na ozko gozdno cesto proti Zgornjemu Slemenu. Začetek je strm, ko pa naklonina počasi popusti, postaja cesta vse ožja, mestoma deloma zasuta s skalami in padlim drevjem, tu in tam porasla z mladjem, a še vedno primerna za vožnjo s kolesom. Pod nami se odpira Robnikov graben, Raduha je kot na dlani. Na Zgornjem Slemenu (1308 m) zavijemo desno na široko gozdno cesto in se spustimo na Spodnje Sleme (1254 m), prelaz, ki povezuje Solčavsko s Koprivno na Koroškem. Sledi zmeren vzpon po gozdni cesti proti kmetiji

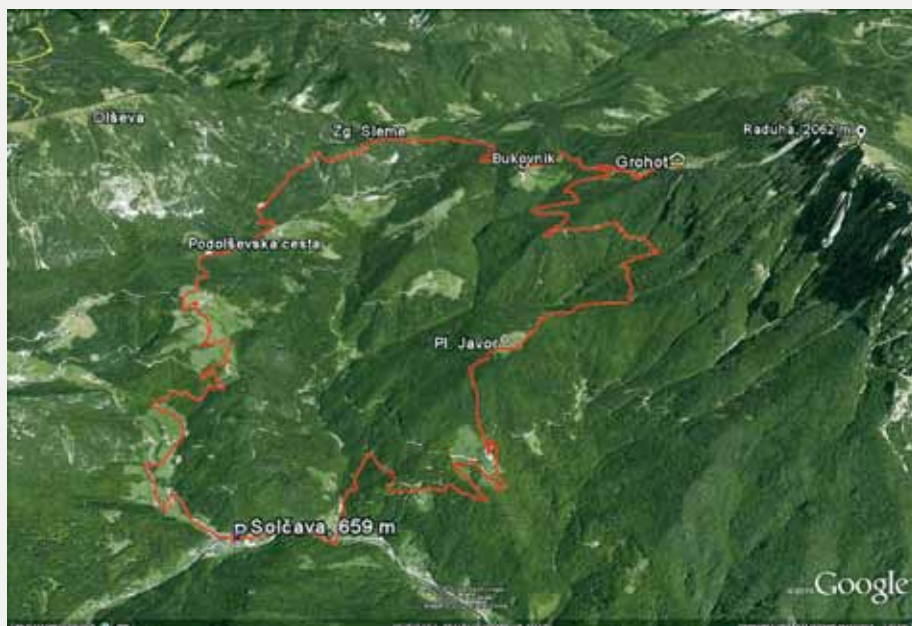

Panoramska cesta pod Olševo FOTO: FRANCI HORVAT

Bukovnik. Nad njo se markirana planinska pot odcepi proti levi, mi pa nadaljujemo po cesti. Najprej se malce spustimo, nato pa se pričnemo ponovno vzpenjati proti križišču gozdnih cest (1329 m), kjer zavijemo levo proti planini Grohot. Čaka nas kratek, a zelo strm vzpon po razritem cestišču. Ko se strmina unese, smo sredi pašnikov na planini. Dosegli smo najvišjo točko ture, odslej bo šlo le še navzdol, lahko si oddahnemo pri Koči v Grohotu.

Spust: Spust v Solčavo je lahek, saj vodi po gozdnih cestah, pa vendar nekaj pozornosti zaradi ostankov spravila lesa in mestoma od vode razritega cestišča ni odveč. Po poti vzpona se spustimo do nam že znanega križišča (1329 m), kjer zavijemo ostro levo na široko gozdno cesto, ki se zložno spušča skozi mogočne smrekove gozdove in preko planine Javorje do kmetije Tolstovršnik (955 m). Tu se svet znova odpre, pod nami je Savinjska dolina, nad nami pa kipijo stene Raduhe. Še kratek spust do glavne ceste v dolini, kjer zavijemo desno proti Solčavi.

Jože Rovar

Vzpon čez strmo pobočje primerjajo z bohinjsko Komarčo. Po mojem mnenju primerjava ni ravno posrečena, saj je pot po Robanovi "komarči" zahtevnejša in daljša od bohinjske. Pohvaliti moram res vzorno markirano in dobro vzdrževano stezo, po kateri gremo skozi različne rastlinske pasove. Smrekov in bukov gozd, travnik in ruševje, tudi skrotja in planinskega cvetja ne manjka. Steza je speljana tako

premišljeno, da strmine pravzaprav niti ne občutimo. Nikjer ni posiljena, nikjer direktna. Na nekaterih mestih so v skrbi za dobro počutje pohodnikov izklesali celo stopnice. Na bolj sitnih mestih so nam v pomoč jeklenice, klini in skobe. S pridobivanjem višine se širijo in lepšajo razgledi. Zaradi njih večkrat ustavimo korak, da se oči varno sprehodijo po obzorju, dolini pod nami in okoliških vrhovih. Ko pridemo čez

rob na kamniško stran, nadaljujemo po valovitem travnatem terenu, dokler s Sedelca pod seboj ne zagledamo širnih prerij Korošice. Tak vtis sem dobil, ko sem na travnatih planjavah zagledal skupine krav, ki so bile iz daljave videti kot bizoni. Na tej planoti je vsako jesen, na prvo nedeljo v oktobru, od leta 1979 dalje nogometna tekma med alpinisti s te in one strani, s Kranjske in Štajerske.

Zahtevnost: Zelo zahtevna zavarovana markirana pot.

Oprema: Običajna pohodniška oprema za visokogorje, priporočamo komplet za samovarovanje in čelado.

Nadmorska višina: 2350 m

Višina izhodišča: 680 m

Višinska razlika: 670 m

Izhodišče: Prvo parkirišče pri informativnih tablah ali drugo pred Robanovo domačijo.

WGS84: 46,393736, 14,696207.

Koči: Kocbekov dom na Korošici, 1808 m, telefon 041 479 487; Kocbekovo zavetišče na Molički planini (prva planinska koča v Savinjskih Alpah), 1747 m.

Časi: Parkirišče—Robanova planina v Kotu 1 ura

Robanova planina v Kotu—Korošica 3 ure

Korošica—Ojstrica 1.30 ure

Sestop 4 ure

Skupaj 9—10 ur

Sezona: V kopnih letnih časih.

Vodnika: Peter Ficko: Kamniške in Savinjske Alpe. PZS, 1973 in več ponatisov.

Vladimir Habjan s sodelavci: Kamniško-Savinjske Alpe. PZS, 2004.

Zemljevida: Kamniško-Savinjske Alpe, 1 : 50.000; Grintovci 1 : 25.000.

Vzhodna pobočja Ojstrice FOTO: OTON NAGLOST

Strelovec, 1763 m

Turo bi lahko označili za očarljiv podaljšan sprehod. Nikjer ni težavna, morda le rahlo naporna na najbolj strmem delu. Vseskozi zanimiva, skoraj v celoti razkošno razgledna. Prijetnega vtisa ne pokvari niti začetna (in končna) hoja po makadamski cesti. Gremo mimo treh

višje ležečih kmetij. Cesta nas pripelje do Knezove, vendar ni razloga, da bi prečkali njihovo dvorišče in vznemirjali domače živali ter otroke. Na ovinku in križišču lučaj pred hišo se cesta proti kmetiji pri smernih tablah razcepi. Desno pridemo do kmetije Haudej, mi

pa uberemo spodnjo levo varianto in obidemo kmetijo. Prevladujoča barva okoli nas je zelena. Še opomba za tiste v kratkih hlačah: na grebenu se pazite kopriv, razen če imate revmo.

Zahtevnost: Nezahtevna markirana pot.

Oprema: Običajna pohodniška oprema za sredogorje.

Nadmorska višina: 1763 m

Višina izhodišča: 680 m

Višinska razlika: 1083 m

Izhodišče: Prvo parkirišče pri informativnih tablah ali drugo pred Robanovo domačijo.

WGS84: 46,393736, 14,696207.

Časi: Parkirišče—kmetija Knez 1.30 ure

Kmetija Knez—Strelovec 1.45 ure

Sestop 2 uri

Skupaj: 5—5.30 ure

Koče: Jih ni.

Sezona: V kopnih letnih časih.

Vodnika: Peter Ficko: Kamniške in Savinjske Alpe. PZS, 1973 in več ponatisov.

Vladimir Habjan s sodelavci: Kamniško-Savinjske Alpe. PZS, 2004.

Zemljevida: Kamniško-Savinjske Alpe, 1 : 50.000; Grintovci 1 : 25.000.

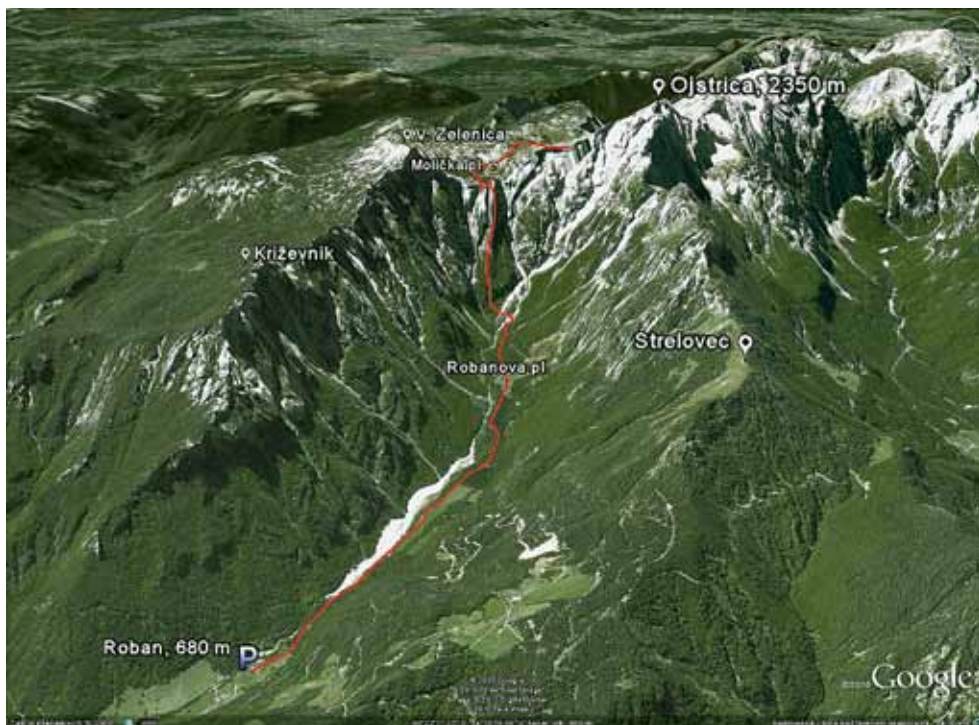

Strelovec s travnatimi pobočji, v ozadju Olševa in Peca FOTO: IRENA MUŠIČ HABJAN

Opis: S parkirišča krenemo po asfaltni cesti, ki za Robanovo domačijo preide v makadamsko, in nadaljujemo skozi gozd do zapornice. Mimo nje do Robanovega Travnika (voda) in naprej do Robanove planine v Kotu (voda). Nadaljujemo v smeri kažipota Korošica proti zatrepu doline zložno navzgor skozi gozd in preko suhe struge ter širokega melišča, posutega z balvani. Skozi gozd pridemo do slapu in sprehoda je konec. Pred nami so prva jeklenica in lesene stopnice. Steza, ki je dobro nadelana in zavarovana z železnimi pomagali, kjer je potrebno, se vije po naravnih prehodih in mestoma po izklesanih stopnicah. Ko stopimo čez rob stene, se pot prevesi rahlo navzdol in nas vodi sprva med ruševjem, nato po planinskih tratih. Obzirno je speljana po robu velike konte, da po nepotrebem ne izgubljam višine. Pri smernih tablah lahko zavijemo desno do Moličke planine (izvirček), kjer sta Kocbekovo zavetišče in obnovljena kapelica Cirila in Metoda. Po drugi strani konte se pod stenami Male Ojstrice vrnemo na prvotno pot proti Korošici. Od Kocbekovega doma na Korošici vodi dobro markirana zmerno zahtevna pot po južnem pobočju na vrh Ojstrice.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.

Mire Steinbuch

planinskiVESTNIK · JANUAR 2011

Strelovec, 1763 m

Opis: S parkirišča krenemo po asfaltni cesti, ki za Robanovo domačijo preide v makadamsko, in nadaljujemo skozi gozd proti zapornici. Pred njo cesta naredi oster ovinek v desno, mi pa tudi. Čez nekaj sto metrov je na levi strani studenček. Do kmetije Knez je okoli pet kilometrov. Nekaj minut za Knezovino, ki jo obidem po spodnji cesti, zagledamo kažipot, ki nas usmerja s ceste levo rahlo navzdol na kolovoz. Tu se začnejo markacije. Pri prvem razcepu se usmerimo desno navzgor. Pot se kmalu začne vzpenjati, sprva položno, nato vse bolj strmo skozi gozd. Ko se nekoliko razredči, za ozkim sedelcem nalletimo na lepo razgledno točko, s katere pod seboj vidimo Robanov kot in gore nad njim. Nadaljujemo skozi vse redkejši gozd. Steza preči travnata pobočja in ponovno prečka gozd, za katerim je Knezova planina. Za njo strmina spet naraste, steza se razgubi v več variant. Poiščemo najlažje prehode navzgor proti grebenu. Ko ga dosežemo, se obrnemo desno in v nekaj minutah dosežemo izjemno razgledni vrh Strelovca. Tam nas čakata vpi-sna knjiga in žig, blazinico moramo prines-ti s seboj.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.

Mire Steinbuch

planinskiVESTNIK · JANUAR 2011